

TOSHENT ISLOM UNIVERSITETI
FIQH, IQTISOD VA TABIIY FANLAR FAKULTEI
IVAT 3-KURS TALABASINING
BOSHQARISH NAZARYASI FANIDAN

LABORATORIYA

MAVZU: BOSHQARISH TIZIMLARINING XUSUSIYATLARINI
Q'RGANISH.

BAJARDI: ALIMOV F.

TEKSHIRDI: ISMOILOV M.

TOSHKENT-2009

MAVZU: BOSHQARISH TIZIMLARINING XUSUSIYATLARINI
KOMPYUTER YORDAMIDA O'RGANISH.

REJA:

Ishtdan maqsad:

Boshqarish ob'yekti va boshqarish tizimlarining asosiy xususiyatlarini o'rganish.

Nazariy qism:

Boshqarish xaqida umumiy tushuncha, boshqarish tarifi, boshqarish ob'yektiga misollar, tizim va boshqarish tizimiga ta'rif, tizim turlari,

Amaliy qism:

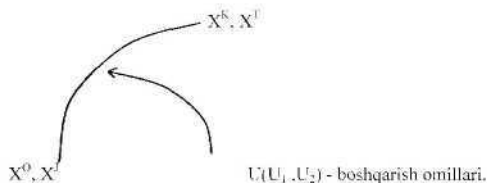
Boshqarish tizimining sxematik ko'rinishi a) to'g'ri aloqa, b) qayta aloqa.

Boshqarish ob'yekti va boshqarish tizimining asosiy xususiyatlari.

Determinlashgan, stoxastik, chiziqli va chiziqsiz tizimlar.

Nazariy qism:

Boshqarish tushunchasi qadimdan ma'lum bo'lib jamiyatni boshqarish, sovda sotiqni boshqarish, kemani boshqarish va boshqa sohalarida boshqarish masalasi yechib kelinadi. Boshqarish masalasini yechishda end avvalo boshqarish ob'yekti va boshqarish vositasi taminlangan bo'lishi shart.

Boshqarish ta'rif.

Boshqarish bu- tashqi muhit va ob'yekt holati to'g'risidagi axborotni qayta ishlash asosida unga uzluksiz ta'sir ko'rsatish jarayoni.

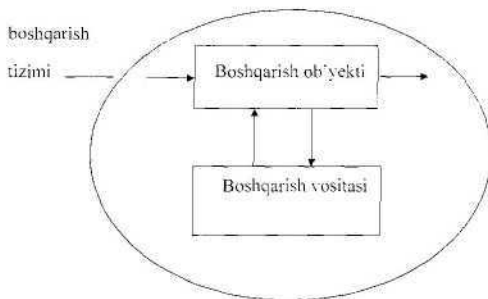
Boshqarish ob'yektiga misol.

Boshqarish ob'yektiga misollar: Stanok, zavod, avtomobil, jamiyat, samalyot, osimlik dunyosi va boshqalar.

Tizim va boshqarish tizimiga ta'rif.

Tizim o'zaro uzviy bog'langan hamda bir maqsadda yo'naltirilgan elementlar majmuasi.

Boshqarish tizimi - boshqarish ob'yekti va boshqarish vositalarini uzviy bog'lanib ma'lum bir maqsadni amalga oshirishga qaratilgan boshqaruvni amalga oshiruvchi tizimdir.

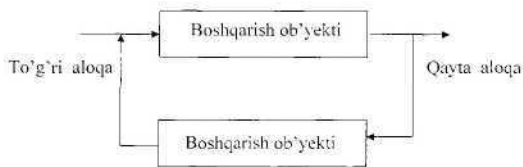

Boshqarish tizim turlari.

Boshqarish jarayoni turli ob'ektlarni boshqarish masalalarini yechishda kelinganligi sababli hozirgi paytda texnikada (stanok, zavod, avtomobil...), iqtisodiyotda (bank tizimi, mikro va makro iqtisodiyot), ijtimoiy obyektlar, tibbiy, biologik obyektlar. Yuqorida qayt qilingan boshqarish obyektlarining taxlili shuni ko'rsatadiki, boshqarish tizimlari bir nechta turlarga bo'linadi. Bular: texnik iqtisodiy-ijtimoiy, tibbiy va biologik tizimlar.

Tog'ri aloqa- boshqarish vositasidan boshqarish ob'yektiga yo'naltirilgan axborot oqimi.

Qayta aloqa - boshqarish ob'yektidan boshqarish vositasiga yo'naltirilgan axborot oqimi.

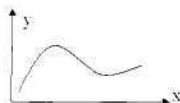
Boshqarish tizimining xususiyatlari.

Boshqarish ob'yekti va tilimlari quyidagi xususiyatlarga ega bo'ladi:

Chiziqli va chiziqsiz.

chiziqli

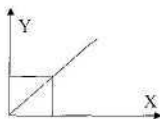
chiziqsiz

Chiziqli (turg'un).

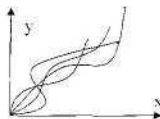
O'z-o'zidan to'g'irlanuvchi xususiyatga ega bo'lmay kirishda boshqaruv ta'siri tugagach chiqish ko'rsatkichlari vaqt o'tishi bilan dastlabki qiymatidan yanada oshib borishi tushuniladi.

Chiziqsiz (turg'unmas).

Turg'un bo'lmagan tizimlar - kirishda ta'siri tugagach chiquvchi ko'rsatkichlar qiymati vaqt o'tishi bilan farqi oshib boradi.

Determinant

Stoxostik